GUS **GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY,** al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa ***www.stat.gov.pl***

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	**PNT-02** **Sprawozdanie o innowacjach**	Portal sprawozdawczy GUS http://www.stat.gov.pl Urząd Statystyczny w Szczecinie ul. Matejki 22 70-530 Szczecin
Numer identyfikacyjny – **REGON**	**za lata 2022-2024**	Termin przekazania: do dnia 10 marca 2025 r.

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1799).
Zbierane na tym formularzu dane podlegają bezwzględnej ochronie zgodnie z zasadą tajemnicy statystycznej (art. 10 ustawy o statystyce publicznej).

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie)

Dział 1. Stan aktywności prawnej i ekonomicznej w dniu 31.12.2024 r.

(proszę zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi)

Podmiot aktywny:		Podmiot nieaktywny:	
- prowadzący działalność	**11** ☐	- nie podjął działalności	**21** ☐
		- w stanie likwidacji	**23** ☐
- w stanie likwidacji	**13** ☐	- w stanie upadłości	**24** ☐
		- z zawieszoną działalnością	**25** ☐
- w stanie upadłości	**14** ☐	- z zakończoną działalnością, niewykreślony z rejestru	**26** ☐

*Jeśli przedsiębiorstwo jest częścią grupy – proszę o udzielanie odpowiedzi na poniższe pytania **jedynie w zakresie własnej działalności** realizowanej w Polsce (bez firm podporządkowanych i jednostki nadrzędnej).*

Uwzględnić jednak należy dane dla wszystkich jednostek lokalnych przedsiębiorstwa.

Dział 2. Strategie i otoczenie biznesowe

2.1. Jakie znaczenie w latach 2022–2024 miały **następujące strategie,** mające na celu zapewnienie efektywności ekonomicznej Państwa przedsiębiorstwa?	Stopień znaczenia *(w każdym wierszu proszę zakreślić właściwy symbol według podanej skali)*			
	bardzo ważne	ważne	mało ważne	nie ważne
a) ulepszanie **istniejących** wyrobów lub usług	**1**	**2**	**3**	**4**
b) wprowadzanie **nowych** wyrobów lub usług	**1**	**2**	**3**	**4**
c) **niskie ceny** wyrobów lub usług	**1**	**2**	**3**	**4**
d) **wysoka jakość** wyrobów lub usług	**1**	**2**	**3**	**4**
e) **szeroki asortyment** wyrobów lub usług	**1**	**2**	**3**	**4**
f) **koncentracja na jednym lub kilku kluczowych** wyrobach lub usługach	**1**	**2**	**3**	**4**
g) zaspokajanie potrzeb **dotychczasowych** klientów	**1**	**2**	**3**	**4**
h) dotarcie do **nowych** klientów	**1**	**2**	**3**	**4**
i) oferowanie **standardowych*** wyrobów lub usług	**1**	**2**	**3**	**4**
j) oferowanie wyrobów lub usług **dostosowanych do indywidualnych potrzeb** klientów	**1**	**2**	**3**	**4**

* nie wymagające dostosowania do indywidualnych potrzeb kientów poza personalizacją

2.2. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo oferowało następujące produkty (wyroby lub usługi), spełniające **określone wymagania** użytkowników*?	Tak	Nie
a) wyroby lub usługi, które współtworzyło **we współpracy**** z użytkownikiem – tzn. użytkownik aktywnie uczestniczył w tworzeniu koncepcji, projektowaniu i rozwoju produktu –„*współtworzenie*”	**1**	**2**
b) wyroby lub usługi, które projektowało i rozwijało **specjalnie na potrzeby** konkretnych użytkowników – „*dostosowanie*” (nie dotyczy *personalizacji*, tzn. tworzenia zindywidualizowanej wersji standardowego produktu)	**1**	**2**
c) **standardowe*** ** wyroby lub usługi, które oferowało różnym użytkownikom w ten sam sposób (zawiera również personalizację)	**1**	**2**

* *Użytkownikiem* może być ostateczny odbiorca lub przedsiębiorstwo, które wykorzystuje dany produkt jako półprodukt lub sprzedaje dalej.
** Różnica między dostosowywaniem a współtworzeniem polega na tym, że w celu „dostosowywania” przedsiębiorstwo zaprojektowało i opracowało produkt samodzielnie, podczas gdy w celu „współtworzenia” przedsiębiorstwo zaprojektowało i opracowało produkt wspólnie z użytkownikiem*.
*** nie wymagające dostosowania do indywidualnych potrzeb kientów poza personalizacją.

2.3.1. Ile **wniosków** o ochronę praw wyłącznych na przedmioty własności przemysłowej **zgłosiło** Państwa przedsiębiorstwo w latach 2022–2024:	szt.
a) w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej:	
1. wynalazków	
2. wzorów użytkowych	
3. wzorów przemysłowych	
4. znaków towarowych	
b) wynalazków w zagranicznych* urzędach patentowych**?	

* Tj. w narodowych urzędach innych państw, Europejskim Urzędzie Patentowym (EPO) lub międzynarodowych organizacjach patentowych.
** W przypadku rejestracji tego samego wynalazku w różnych krajach, wykazujemy go wyłącznie jeden raz.

2.3.2. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo:	Tak	Nie
a) utrzymywało tajemnicę przedsiębiorstwa (*know-how)*	**1**	**2**
b) chroniło prawa autorskie	**1**	**2**

2.3.3. Ile **praw wyłącznych** na przedmioty własności przemysłowej **uzyskało** Państwa przedsiębiorstwo w latach 2022–2024:	szt.
a) udzielonych przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej:	
1. patentów	
2. praw ochronnych na wzory użytkowe	
3. praw z rejestracji wzorów przemysłowych	
4. praw ochronnych na znaki towarowe	
b) patentów udzielonych przez zagraniczne* urzędy patentowe?	

* Tj. narodowe urzędy innych państw, Europejski Urząd Patentowy (EPO) lub międzynarodowe organizacje patentowe.

2.4. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo:	Tak		Nie
	w kraju	za granicą	
a) sprzedało lub udostępniało innym jednostkom własne prawa własności intelektualnej **na zasadzie licencji**	☐	☐	☐
b) sprzedało (lub przepisało) innym jednostkom własne **prawa własności** intelektualnej.	☐	☐	☐
c) uczestniczyło w umowach **wzajemnego licencjonowania** praw własności intelektualnej	☐	☐	☐

Dział 3. Działalność innowacyjna

Innowacja produktowa to nowy lub ulepszony wyrób lub usługa, który **różni się znacząco** od dotychczasowych wyrobów lub usług przedsiębiorstwa i które zostały wprowadzone na rynek.
Dotyczy:
- znaczących zmian w projekcie wyrobu,
- wprowadzenia wyrobów lub usług cyfrowych;

nie dotyczy:
- odsprzedaży nowych wyrobów oraz zmian o charakterze wyłącznie estetycznym.

3.1. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo wprowadziło:	Tak	Nie
a) nowe lub ulepszone wyroby	**1**	**2**
b) nowe lub ulepszone usługi	**1**	**2**

Jeśli w obu wierszach odpowiedź jest negatywna, proszę przejść do pytania 3.5.

3.2. Czy którakolwiek z wprowadzonych w latach 2022–2024 innowacji produktowych (wyrobów lub usług) była:	Tak	Nie
a) nowa dla rynku – nie oferowana wcześniej przez Państwa konkurencję	**1**	**2**
b) nowa tylko dla przedsiębiorstwa - produkt identyczny lub bardzo podobny do produktu, oferowanego przez Państwa konkurencję	**1**	**2**

3.3. **Przychody netto w 2024 r.** ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) nowych lub ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2022–2024:

Wyszczególnienie			Ogółem w 2024 r. **(w tys. zł)**	w tym eksport/ wywóz (jako % wartości z rubr. 1)*
			1	2
Przychody **ogółem** ze sprzedaży **produktów** nowych lub ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2022–2024		1		
z tego:	nowych lub ulepszonych dla rynku, na którym działa przedsiębiorstwo	2		
	nowych lub ulepszonych tylko dla Państwa przedsiębiorstwa	3		
w tym: przychody ze sprzedaży **wyrobów** nowych lub ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2022–2024 *(tylko przedsiębiorstwa o PKD 05-33)*		4		

* Szczegółowe wytyczne zamieszczono w objaśnieniach do formularza (pyt. 3.3).

3.4. Kto **opracował** wdrożone w Państwa przedsiębiorstwie innowacje produktowe?	Wyroby	Usługi
a) Państwa przedsiębiorstwo **samodzielnie**	☐	☐
b) Państwa przedsiębiorstwo **we współpracy** z innymi przedsiębiorstwami* lub instytucjami**– krajowymi	☐	☐
c) Państwa przedsiębiorstwo **we współpracy** z innymi przedsiębiorstwami*lub instytucjami** – zagranicznymi	☐	☐
d) Państwa przedsiębiorstwo **w drodze adaptacji lub modyfikacji** dóbr i usług oryginalnie opracowanych przez inne przedsiębiorstwa* lub instytucje**	☐	☐
e) inne przedsiębiorstwa* - krajowe	☐	☐
f) instytucje** - krajowe	☐	☐
g) przedsiębiorstwa* lub instytucje** - zagraniczne	☐	☐

* Włącznie z przedsiębiorstwami stanowiącymi część Państwa grupy przedsiębiorstw (centrala, oddziały).

** Instytucje dotyczą m.in.: uczelni, instytutów badawczych, krajowych instytutow naukowych PAN, organizacji non-profit itp.

Innowacja w procesie biznesowym to nowy lub ulepszony proces biznesowy dla jednej lub wielu funkcji biznesowych, który **różni się znacząco** od dotychczasowych procesów biznesowych przedsiębiorstwa i który został wprowadzony do użytku przez przedsiębiorstwo.

3.5. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo wprowadziło nowe lub ulepszone procesy biznesowe znacząco różniące się od poprzednich, w następujących obszarach:	Tak	Nie
a) metody produkcji bądź rozwoju wyrobów lub świadczenia usług	**1**	**2**
b) metody z zakresu logistyki, dostaw lub dystrybucji	**1**	**2**
c) metody przetwarzania informacji lub komunikacji	**1**	**2**
d) metody księgowania lub inne czynności administracyjne	**1**	**2**
e) zasady działania wewnątrz przedsiębiorstwa lub w relacji z otoczeniem	**1**	**2**
f) metody podziału zadań, uprawnień decyzyjnych lub zarządzania zasobami ludzkimi	**1**	**2**
g) metody marketingowe w zakresie opakowań, kształtowania cen produktów, technik promocji, lokowania produktów lub usług posprzedażowych	**1**	**2**

Jeśli w każdym z ww. wierszy odpowiedź jest negatywna, proszę przejść do pytania 3.7.

3.6. Kto **opracował** wdrożone w Państwa przedsiębiorstwie innowacje procesów biznesowych?	
a) Państwa przedsiębiorstwo **samodzielnie**	☐
b) Państwa przedsiębiorstwo **we współpracy** z innymi przedsiębiorstwami* lub instytucjami**– krajowymi	☐
c) Państwa przedsiębiorstwo **we współpracy** z innymi przedsiębiorstwami*lub instytucjami** – zagranicznymi	☐
d) Państwa przedsiębiorstwo **w drodze adaptacji lub modyfikacji** dóbr i usług oryginalnie opracowanych przez inne przedsiębiorstwa* lub instytucje**	☐
e) inne przedsiębiorstwa* - krajowe	☐
f) instytucje** - krajowe	☐
g) przedsiębiorstwa* lub instytucje** - zagraniczne	☐

* Włącznie z przedsiębiorstwami stanowiącymi część Państwa grupy przedsiębiorstw (centrala, oddziały).

** Instytucje dotyczą m.in.: uczelni, instytutów badawczych, krajowych instytutow naukowych PAN, organizacji non-profit itp.

Działalność innowacyjna obejmuje wszelkie działania rozwojowe, finansowe i komercyjne podejmowane przez przedsiębiorstwo, mające na celu doprowadzenie do powstania innowacji.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) to praca twórcza prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz tworzenia nowych zastosowań dla istniejącej wiedzy.

3.7. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo **prowadziło** następujące rodzaje działalności innowacyjnej:	Tak	Nie
1. Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) prowadzona w latach 2022–2024:		
a) działalność B+R* **wykonywana w jednostce**	**1**	**2**
1. w sposób ciągły (*stały personel B+R zatrudniony w jednostce*)	**1**	**2**
2. doraźnie (*w przypadku realizacji projektu badawczego i rozwojowego*)	**1**	**2**
b) działalność B+R **zlecana** innym jednostkom**	**1**	**2**
2. Działalność innowacyjna (z wyłączeniem B+R) prowadzona w latach 2022-2024, która **nie zakończyła się** wprowadzeniem innowacji:		
a) **realizowane** prace nad innowacją, które **nie zostały zakończone** do końca 2024 r. i będą kontynuowane w roku 2025	**1**	**2**
b) **przerwane** (z zamiarem kontynuowania) **lub całkowicie zaniechane** prace nad innowacją	**1**	**2**
c) **ukończone** prace nad innowacją, przy czym **innowacja ta nie została wprowadzona** w Państwa przedsiębiorstwie do końca 2024 r.***	**1**	**2**

* Szerzej nt. działalności B+R w objaśnieniach.

** Włącznie z przedsiębiorstwami stanowiącymi część Państwa grupy przedsiębiorstw (centrala, oddziały).

*** np.: ponieważ prace dotyczyły tylko części produktu lub procesu, lub ponieważ przewiduje się późniejsze wdrożenie, lub implementacja ma miejsce w innym przedsiębiorstwie.

Jeśli wszystkie odpowiedzi w pytaniach 3.1, 3.5 oraz 3.7 są negatywne, proszę przejść do pytania 3.10.

3.8. Nakłady na działalność innowacyjną w 2024 r. oraz źródła finansowania nakładów: *(jeżeli nie poniesiono nakładów w danej kategorii, proszę wstawić „0")*			**w tys. zł**
Ogółem (wiersze 02+05)		01	
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (B+R) (wiersze 03+04)		02	
z tego	działalność B+R wykonana w jednostce (nakłady wewnętrzne)	03	
	działalność B+R zlecona innym jednostkom (nakłady zewnetrzne)*	04	
Pozostałe nakłady na działalność innowacyjną (z wyłączeniem B+R) (wiersze 06+07+08+09)		05	
z tego	własny personel pracujący nad innowacjami	06	
	materiały oraz usługi obce zakupione w celu realizacji działalności innowacyjnej	07	
	inwestycje w środki trwałe** oraz wartości niematerialne i prawne*** w celu realizacji działalności innowacyjnej – **z wyłączeniem** środków przeznaczonych na działalność B+R (powinny one zostać wykazane w wierszu 03)	08	
	pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie nowych lub ulepszonych produktów lub procesów****	09	
Z nakładów ogółem przypada na: (wiersze 10+11+12+ 14+15 = wiersz 01)	środki własne	10	
	środki krajowe otrzymane od instytucji dysponujących środkami publicznymi	11	
	środki pozyskane z zagranicy (bezzwrotne)	12	
	w tym z Unii Europejskiej	13	
	kredyty, pożyczki i inne zobowiązania finansowe od instytucji finansowych	14	
	pozostałe środki	15	

* Włącznie z przedsiębiorstwami stanowiącymi część Państwa grupy przedsiębiorstw (centrala, oddziały).

** Budynki i lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej oraz grunty, maszyny i urządzenia techniczne, środki transportowe, narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie według aktualnie obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (grupy KŚT 0–8).

*** Zakup oprogramowania i/lub wiedzy ze źródeł zewnętrznych (w postaci patentów, wynalazków nieopatentowanych i innych praw własności intelektualnej).

**** Projektowanie produktu, definiowanie sposobu świadczenia usług, przygotowanie produkcji/dystrybucji dla realizacji innowacji; szkolenie personelu i rozwój zawodowy oraz marketing (w tym badania rynku), związane bezpośrednio z wprowadzeniem innowacji produktowych lub w procesach biznesowych.

3.9. Która z poniższych odpowiedzi najlepiej opisuje powód, dlaczego w latach 2022-2024 Państwa przedsiębiorstwo **nie prowadziło** działalności innowacyjnej **w większym zakresie**: *Proszę wybrać jedną odpowiedź*	
a) Brak zasobów uniemożliwił nam prowadzenie działalności innowacyjnej w większym zakresie (np.: brak nakładów finansowych, wykwalifikowanego personelu, materiałów)	☐
b) Inne powody niż brak zasobów (np. powody strategiczne, nieodpowiedni czas na innowacje, inne priorytety, zbyt wysokie ryzyko, niskie spodziewane zyski)	☐
c) Nie prowadziliśmy działalności innowacyjnej w większym zakresie, ponieważ nie było takiej potrzeby	☐

3.10. Która z poniższych odpowiedzi najlepiej opisuje, dlaczego w latach 2022-2024 Państwa przedsiębiorstwo **nie prowadziło** działalności innowacyjnej: *Proszę wybrać jedną odpowiedź*	
a) Brak zasobów uniemożliwił nam prowadzenie działalności innowacyjnej (np.: brak nakładów finansowych, wykwalifikowanego personelu, materiałów)	☐
b) Inne powody niż brak zasobów (np. powody strategiczne, nieodpowiedni czas na innowacje, inne priorytety, zbyt wysokie ryzyko, niskie spodziewane zyski)	☐
c) Nie prowadziliśmy działalności innowacyjnej, ponieważ nie było takiej potrzeby	☐

Współpraca ma miejsce, gdy dwóch lub więcej uczestników zgadza się wziąć odpowiedzialność za zadanie lub serię zadań, a informacje są wymieniane między stronami w celu ułatwienia porozumienia.

Współpraca oznacza aktywny udział we wspólnych projektach z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami niekomercyjnymi. Może ona mieć charakter perspektywiczny i długofalowy i nie musi przynosić bezpośrednich, wymiernych korzyści ekonomicznych dla jej uczestników. **Nie należy** uważać za współpracę zwykłego zamawiania prac u wykonawców zewnętrznych, bez aktywnego współudziału w ich realizacji.

3.11.1. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo współpracowało z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami w zakresie:	Tak	Nie
a) działalności badawczej i rozwojowej (B+R)	**1**	**2**
b) innej działalności innowacyjnej (poza B+R)	**1**	**2**
c) pozostałej działalności operacyjnej	**1**	**2**

Jeśli w punkcie a) i b) odpowiedź jest negatywna, proszę przejść do pytania 3.12.

Jeśli w pyt. 3.11.1 punkcie a) lub b) odpowiedź jest pozytywna, prosimy zaznaczyć rodzaje instytucji partnerskich i kraje ich umiejscowienia - poprzez wpisanie znaku X w odpowiednich pozycjach.

3.11.2. Rodzaje partnerów współpracy w zakresie działalności innowacyjnej:	Kraje siedziby:		
	Polska	państwa UE, EFTA*	pozostałe kraje**
Partnerzy z sektora przedsiębiorstw:			
a) przedsiębiorstwa **należące** do Państwa grupy przedsiębiorstw	☐	☐	☐
b) przedsiębiorstwa **spoza** Państwa grupy, w tym:	☐	☐	☐
1. firmy konsultingowe (konsultanci), laboratoria komercyjne, prywatne instytuty badawcze i uczelnie	☐	☐	☐
2. dostawcy wyposażenia, materiałów, komponentów lub oprogramowania . .	☐	☐	☐
3. klienci	☐	☐	☐
4. konkurenci.	☐	☐	☐
5. inne przedsiębiorstwa	☐	☐	☐
Partnerzy **spoza** sektora przedsiębiorstw:			
c) uczelnie	☐	☐	☐
d) publiczne instytuty badawcze (w tym: instytuty naukowe PAN)	☐	☐	☐
e) jednostki z sektora publicznego***	☐	☐	☐
f) organizacje non-profit	☐	☐	☐

* Państwa UE: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Republika Czeska, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niderlandy, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Włochy.
Państwa Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA): Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria.
** Zaliczamy tu także Zjednoczone Królestwo (Wielką Brytanię).
*** *Jednostkami z sektora publicznego są*: organy administracji krajowej i samorządowej (tj. urzędy, organizacje, agencje na poziomie lokalnym, regionalnym i centralnym) oraz szkoły publiczne i jednostki oświatowo-wychowawcze, uczelnie, zakłady opieki zdrowotnej i inne jednostki, świadczące usługi publiczne. .

Pod pojęciem *inicjatywy klastrowej* rozumie się formalne powiązania kooperacyjne zawiązane np. na podstawie listu intencyjnego, umowy stowarzyszeniowej, umowy o utworzeniu konsorcjum itp.

	Tak	Nie
3.12.1. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo współpracowało z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami w ramach inicjatywy klastrowej?	**1**	**2**
3.12.2. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo uczestniczyło w innej niż klastrowa sformalizowanej współpracy, takiej jak izby i stowarzyszenia producenckie, cechy rzemiosła i przedsiębiorczości itp.?	**1**	**2**

Dział 4. Informacje finansowe

4.1. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo podjęło starania o uzyskanie **finansowania** w następującej formie?	Podjęto starania (z jakimkolwiek skutkiem)**	Podjęto starania i uzyskano finansowanie**	Uzyskane finansowanie w całości lub w części wykorzystało na działalność B+R lub inne związane z działalnością innowacyjną**	Nie dotyczy
a) kapitał **własny** (finansowanie w zamian za udział we własności przedsiębiorstwa).	☐	☐	☐	☐
b) kredyty, pożyczki i inne zobowiązania finansowe (od podmiotów **zewnętrznych**)	☐	☐	☐	☐
c) **wewnątrzgrupowe*** pożyczki i inne zobowiązania finansowe.	☐	☐	☐	☐

* Tj. od właścicieli, udziałowców, akcjonariuszy lub innych przedsiębiorstw z grupy.

** Kolumny 1 i 2 dotyczą jakiegokolwiek finansowania (bez względu na cel), natomiast kolumna 3 dotyczy prac B+R lub innych związanych z działalnością innowacyjną.

4.2. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo otrzymało **publiczne wsparcie finansowe** (w formie grantów, dotacji, subwencji, kredytów preferencyjnych i/lub gwarancji/poręczeń kredytowych, itp.)?	Tak*	Nie*
	☐	☐
*Jeśli **tak**, proszę o wskazanie źródła pochodzenia środków oraz czy część z nich zostało wykorzystanych na działalność B+R lub inne związane z działalnością innowacyjną – poprzez wpisanie znaku **X** w odpowiednich pozycjach.*	źródła pochodzenia środków*	fundusze wykorzystane na działalność B+R lub inne związane z działalnością innowacyjną
a) od jednostek **samorządu terytorialnego** lub **terenowych** organów administracji rządowej**	☐	☐
b) od jednostek rządowych **szczebla centralnego** (ministerstwa, agencje rządowe itp. – jak np. PARP, NCBiR, PFRON)*	☐	☐
c) z Unii Europejskiej – z **Programu Horyzont** w zakresie badań naukowych i innowacji	☐	☐
d) inne wsparcie z Unii Europejskiej	☐	☐

* Dotyczy każdego publicznego wsparcia finansowego (bez względu na cel), w tym również usług oferowanych przez sektor publiczny poniżej rynkowego kosztu, tj. na preferencyjnych warunkach. Jeśli wsparcie zostało przeznaczone na działalność B+R lub inne związane z działalnością innowacyjną, to należy wykazać ten fakt w kol. 2 punkty a-d.

** **Nie dotyczy** finansowania przez sektor publiczny zawartego kontraktu/umów handlowych z przedsiębiorstwem.

4.3. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo korzystało **z zachęt lub ulg podatkowych*** na następujące cele:	Tak	Nie
a) działalność badawczą i rozwojową (B+R) lub inną działalność innowacyjną	**1**	**2**
b) inne związane z pozostałą działalnością operacyjną	**1**	**2**

* Dotyczy zarówno odliczeń od dochodu, od podatku, jak również innych form przynoszących korzyści przedsiębiorcom.

Dział 5. Specyficzne czynniki i działania

5.1. Jak ważne dla Państwa przedsiębiorstwa w latach 2022–2024 były następujące **czynniki związane ze zmianami klimatu**:	Stopień znaczenia *(w każdym wierszu proszę zakreślić właściwy symbol według podanej skali)*			
	bardzo ważne	ważne	mało ważne	nie ważne
a) polityka lub instrumenty rządowe związane ze zmianą klimatu	**1**	**2**	**3**	**4**
b) rosnące zapotrzebowanie klientów na produkty, które pomagają złagodzić zmiany klimatyczne lub przystosować się do nich (np. produkty niskoemisyjne)	**1**	**2**	**3**	**4**
c) rosnące koszty lub nakłady wynikające ze zmiany klimatu (np. wyższe opłaty ubezpieczeniowe, wyższe ceny wody, adaptacja procesów lub urządzeń)	**1**	**2**	**3**	**4**
d) skutki ekstremalnych warunków pogodowych (np. uszkodzenia/ zakłócenia)	**1**	**2**	**3**	**4**

5.2. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo zakupiło **maszyny, urządzenia lub oprogramowanie** wykorzystujące:	Tak	Nie
a) technologię **dotychczas wykorzystywaną** lub zmodernizowaną przez Państwa przedsiębiorstwo	**1**	**2**
b) **nową** technologię, dotychczas niewykorzystywaną w Państwa przedsiębiorstwie	**1**	**2**

5.3 Jak istotne były dla Państwa przedsiębiorstwa następujące zagrożenia dla działalności gospodarczej w latach 2022-2024?				Czy w latach 2022 – 2024 Państwa przedsiębiorstwo podjęło jakiekolwiek działania w celu ograniczenia tego zagrożenia?	
Stopień znaczenia *(w każdym wierszu proszę zakreślić właściwy symbol według podanej skali)*	istotne	mało istotne	nie istotne	Tak	Nie
a) związane z cyberbezpieczeństwem lub IT	**1**	**2**	**3**	☐	☐
b) związane z dostawą energii	**1**	**2**	**3**	☐	☐
c) związane z łańcuchem dostaw (inne niż dostawy energii)	**1**	**2**	**3**	☐	☐
d) związane z dużą zależnością od ograniczonej liczby dostawców	**1**	**2**	**3**	☐	☐
d1) w tym związane z dużą zależnością od ograniczonej liczby dostawców poza UE	**1**	**2**	**3**	☐	☐
e) związane z dostępem do rynków poza UE	**1**	**2**	**3**	☐	☐
f) związane ze zjawiskami naturalnymi (np. ekstremalne susze/ powodzie)	**1**	**2**	**3**	☐	☐
g) związane z ryzykiem biznesowym (np. zagrożenia związane z finansami, personelem, cenami, kursami wymiany walut, zmianami prawnymi)	**1**	**2**	**3**	☐	☐

Model biznesowy

Od czasu do czasu, przedsiębiorstwa mogą potrzebować bardzo ważnych (‘**fundamentalnych**’)* zmian w sposobie prowadzenia działalności. Oznacza to, że dokonują one ‘fundamentalnych zmian w ich **modelu biznesowym***’.

5.4. Czy w latach 2022-2024 Państwa przedsiębiorstwo wdrożyło jakiekolwiek z niżej wymienionych fundamentalnych zmian w modelu biznesowym?	Tak	Nie
a) fundamentalne zmiany wartości, jaką tworzą dla klientów wyroby, usługi i towary (np. łączenie wyrobów/towarów i usług w zintegrowaną ofertę)	**1**	**2**
b) fundamentalne zmiany w sposobie uzyskiwania przychodów (np. leasing zamiast sprzedaży produktów, modele franczyzowe)	**1**	**2**
c) fundamentalne zmiany w sposobie produkcji i dostarczania Państwa produktów (np. produkcja na żądanie, dystrybucja produktów/usług poprzez platformy)	**1**	**2**
d) fundamentalne zmiany w relacjach z Państwa klientami (np. spersonalizowana obsługa klienta)	**1**	**2**
e) fundamentalne zmiany w relacjach z dostawcami lub partnerami współpracy (np. zawieranie strategicznych sojuszy)	**1**	**2**

* Słowo „fundamentalne” jest definiowane w kategoriach oczekiwanych lub zrealizowanych korzyści z tej zmiany.

** Model biznesowy opisuje, w jaki sposób przedsiębiorstwo tworzy wartość dla swoich klientów i generuje zyski. Obejmuje on użyteczność wyrobów, usług i towarów przedsiębiorstwa dla potencjalnych użytkowników ("tworzenie wartości"), sposób produkcji i dostarczania wyrobów, usług i towarów przedsiębiorstwa, w tym rolę dostawców i dystrybutorów w łańcuchu wartości ("dostarczanie wartości"), oraz sposób generowania przychodów przekraczających koszty produkcji i dostarczania wyrobów, usług i towarów przedsiębiorstwa ("przechwytywanie wartości").

Dział 6. Innowacje związane z ochroną środowiska

Innowacje przynoszące korzyści dla środowiska:

- *innowacja przynosząca korzyści dla środowiska* to nowy lub ulepszony produkt bądź proces w przedsiębiorstwie, który generuje mniejszy wpływ na środowisko w porównaniu z poprzednimi produktami lub procesami przedsiębiorstwa i który został udostępniony potencjalnym użytkownikom lub wprowadzony do użytku. Korzyści dla środowiska mogą być podstawowym celem innowacji lub też rezultatem innych celów.
- korzyści dla środowiska mogą powstać w okresie wytwarzania wyrobu lub świadczenia usługi bądź też w okresie użytkowania zakupionego wyrobu lub korzystania z usługi przez użytkowników końcowych (osoby indywidualne, inne przedsiębiorstwa, instytucje itd.).

6.1. Czy w latach 2022–2024 Państwa przedsiębiorstwo wprowadziło innowacje, które przynosiły korzyści dla środowiska?	Tak, wprowadzono innowacje		Nie wprowadzono innowacji korzystnych dla środowiska
	o znaczącym wkładzie w ochronę środowiska	o nieznacznym wkładzie w ochronę środowiska	
1. Korzyści dla środowiska uzyskane w okresie wytwarzania przez Państwa przedsiębiorstwo wyrobów lub usług:			
a) zmniejszenie materiałochłonności lub zużycia wody na jednostkę produktu	☐	☐	☐
b) zmniejszenie zużycia energii lub „śladu węglowego" (tj. redukcja emisji CO_2)	☐	☐	☐
c) zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, wody, gleby, światłem lub poziomu hałasu	☐	☐	☐
d) użycie materiałów mniej zanieczyszczających lub mniej niebezpiecznych dla środowiska	☐	☐	☐
e) zmniejszenie udziału energii pozyskanej z paliw kopalnych na rzecz pozyskanej ze źródeł odnawialnych	☐	☐	☐
f) powtórne wykorzystanie (recykling) odpadów, wody lub materiałów na użytek własny lub sprzedaż	☐	☐	☐
g) ochrona bioróżnorodności	☐	☐	☐
2. Korzyści dla środowiska uzyskane w okresie użytkowania zakupionego wyrobu lub korzystania z usługi przez użytkowników końcowych:			
a) zmniejszenie zużycia energii lub „śladu węglowego"	☐	☐	☐
b) zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, wody, gleby, światłem lub poziomu hałasu	☐	☐	☐
c) ułatwienie powtórnego wykorzystania (recyklingu) produktu po okresie użytkowania	☐	☐	☐
d) wydłużenie okresu użytkowania produktów dzięki zwiększonej trwałości, wytrzymałości lub łatwości naprawy	☐	☐	☐
e) ochrona bioróżnorodności	☐	☐	☐

Jeśli we wszystkich wierszach odpowiedź jest negatywna, proszę przejść do działu 7.

Jeśli w choć w jednym wierszu występuje odpowiedź pozytywna, proszę przejść do pytania 6.2.

6.2. Jak ważne były poniższe czynniki dla podjęcia decyzji przez Państwa przedsiębiorstwo o wdrożeniu w latach 2022–2024 innowacji przynoszących korzyści dla środowiska?	Stopień znaczenia *(w każdym wierszu proszę zakreślić właściwy symbol według podanej skali)*			
	bardzo ważne	ważne	mało ważne	nie ważne
a) obowiązujące regulacje dotyczące środowiska	**1**	**2**	**3**	**4**
b) obowiązujące podatki, opłaty bądź kary związane z zanieczyszczaniem środowiska	**1**	**2**	**3**	**4**
c) regulacje dotyczące środowiska lub podatki związane z zanieczyszczaniem środowiska spodziewane w przyszłości	**1**	**2**	**3**	**4**
d) rządowe granty, subsydia lub inne finansowe zachęty do wprowadzania innowacji korzystnych dla środowiska	**1**	**2**	**3**	**4**
e) obecny lub spodziewany popyt rynkowy na innowacje korzystne dla środowiska	**1**	**2**	**3**	**4**
f) poprawa reputacji Państwa przedsiębiorstwa	**1**	**2**	**3**	**4**
g) dobrowolne działania lub inicjatywy dotyczące dobrych ekologicznych praktyk w Państwa dziedzinie działalności	**1**	**2**	**3**	**4**
h) wysoki koszt energii, wody lub materiałów	**1**	**2**	**3**	**4**
i) konieczność spełnienia wymogów dotyczących umów zawieranych w ramach zamówień publicznych	**1**	**2**	**3**	**4**

Dział 7. Informacje ogólne o przedsiębiorstwie

7.1. W którym roku Państwa przedsiębiorstwo rozpoczęło działalność*?	Rok

* Proszę podać faktyczny rok rozpoczęcie działalności, nie rok pierwszej rejestracji.

7.2. Jaka była liczba pracujących w Państwa przedsiębiorstwie?	w 2022 r.	w 2024 r.

7.3. Jaka część pracowników Państwa przedsiębiorstwa miała w 2024 r. wykształcenie wyższe*?	%

* Tj. wykształcenie kolegialne, wykształcenie wyższe zawodowe z tytułem inżyniera, licencjata lub równorzędne, wyższe magisterskie z tytułem magistra, lekarza lub równorzędne, posiadający stopień naukowy doktora lub doktora habilitowanego (zgodnie z ISCED 2011 poziom 5–8).

7.4. Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów w 2022 r. i 2024 r.

Wyszczególnienie	Przychody netto ze sprzedaży **produktów** (wyrobów i usług), towarów i materiałów **w tys. zł** uzyskane w*:		w tym przychody netto uzyskane w 2024 r. ze sprzedaży **wyrobów** (bez usług) ogółem **w tys. zł** *(tylko przedsiębiorstwa o PKD 05-33)*
	2022 r.	2024 r.	
Ogółem			

* Szczegółowe wytyczne zamieszczono w objaśnieniach do formularza (pyt. 7.3).

7.5. Jaki był szacunkowo udział procentowy przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2024 r. od:	%
a) klientów krajowych	
b) klientów zagranicznych z państw UE i EFTA*	
c) klientów zagranicznych z pozostałych krajów**	
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW OGÓŁEM	100%

* Państwa UE: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Republika Czeska, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niderlandy, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Włochy. Państwa Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA): Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria.
** Zaliczamy tu także Zjednoczone Królestwo (Wielką Brytanię).

7.6. Nakłady ogółem (łącznie z tymi na działalność innowacyjną) poniesione przez przedsiębiorstwo w 2024 r. *(z wyłączeniem nakładów na leasing poniesionych na te składniki majątkowe, które nie będą stanowiły środków trwałych – szczegółowo opisane w objaśnieniach)*:		*proszę podać wartość szacunkową* ***w tys. zł***
inwestycyjne na środki trwałe: budynki i lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej oraz grunty, maszyny i urządzenia techniczne, środki transportowe, narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie według aktualnie obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (grupy KŚT 0–8)	01	
marketing, budowanie marki i reklama: poniesione koszty wewnętrzne oraz zakup usług marketingowych i reklamowych	02	
szkolenie pracowników: poniesione koszty wewnętrzne, w tym wynagrodzenie na czas szkolenia oraz zakup usług szkoleniowych	03	
projektowanie produktów, ich formy, wyglądu lub użyteczności: poniesione koszty wewnętrzne oraz zakup usług projektowych	04	
tworzenie i rozwój oprogramowania, baz danych i analiz danych: poniesione koszty wewnętrzne oraz zakup oprogramowania i usług informatycznych	05	
nabycie lub uzyskanie praw własności intelektualnej od innych podmiotów oraz rejestrowanie: dokumentowanie i monitorowanie własnych praw własności intelektualnej	06	

7.7. Czy w 2024 r. Państwa przedsiębiorstwo było: *(przy odpowiedzi prosimy o wzięcie pod uwagę jednostki dominującej najwyższego szczebla)*	Tak	Nie
a) częścią grupy przedsiębiorstw* z centralą** w Polsce	**1**	**2**
Jeśli tak: czy wszystkie przedsiębiorstwa z Państwa grupy mają siedzibę w Polsce	**1**	**2**
b) częścią grupy przedsiębiorstw z centralą za granicą	**1**	**2**

	Nazwa kraju	Kod ISO***
Jeśli tak: w jakim kraju mieści się centrala Państwa grupy [*kod ISO*] . . .		

* Grupa przedsiębiorstw obejmuje dwa lub więcej przedsiębiorstw, samodzielnych pod względem prawnym, wzajemnie ze sobą powiązanych gospodarczo w zakresie kontroli i/lub własności. Przedsiębiorstwa w grupie mogą działać na różnych rynkach w sensie geograficznym (jako oddział krajowy lub regionalny) i produktowym. Centrala jest również częścią grupy przedsiębiorstw.

** Centrala oznacza najwyższą kontrolującą jednostkę instytucjonalną w ramach grupy przedsiębiorstw.

*** Kody ISO państw UE oraz stowarzyszonych: Albania (AL), Austria (AT), Belgia (BE), Bośnia i Hercegowina (BA), Bułgaria (BG), Chorwacja (HR), Cypr (CY), Czarnogóra (ME), Czechy (CZ), Dania (DK), Estonia (EE), Finlandia (FI), Francja (FR), Grecja (GR), Hiszpania (ES), Irlandia (IE), Islandia (IS), Kosowo, Liechtenstein (LI), Litwa (LT), Luksemburg (LU), Łotwa (LV), Macedonia (MK), Malta (MT), Niderlandy (NL), Niemcy (DE), Norwegia (NO), Portugalia (PT), Rumunia (RO), Serbia (RS), Słowacja (SK), Słowenia (SI), Szwajcaria (CH), Szwecja (SE), Turcja (TR), Węgry (HU), Wielka Brytania (GB), Włochy (IT); Kody pozostałych państw: Australia (AU), Brazylia (BR), Kanada (CA), Chiny (CN), Indie (IN), Izrael (IL), Japonia (JP), Republika Korei (KR), Rosja (RU), Stany Zjednoczone (US), Tajwan (TW), Ukraina (UA).

Na pytanie 7.8 proszę odpowiedzieć jeśli przedsiębiorstwo jest częścią grupy przedsiębiorstw.

7.8. Czy w latach 2022-2024 Państwa przedsiębiorstwo uczestniczyło w wymianie następujących działań w ramach Państwa grupy przedsiębiorstw?	TAK, z innymi przedsiębiorstwami mającymi siedzibę		NIE
	w Polsce	za granicą	
1. wpływ od innych przedsiębiorstw w grupie poprzez:			
a) uzyskanie wiedzy specjalistycznej* niezbędnej do rozwiązania problemów technicznych w procesie produkcyjnym	☐	☐	☐
b) otrzymanie środków finansowych	☐	☐	☐
c) przyjęcie pracowników	☐	☐	☐
d) świadczenie usług w zakresie funkcji biznesowych (*in-sourcing)*	☐	☐	☐
2. udostępnianie innym przedsiębiorstwom z grupy poprzez:			
a) przekazywanie wiedzy specjalistycznej niezbędnej do rozwiązania problemów technicznych w procesie produkcyjnym	☐	☐	☐
b) udostępnianie środków finansowych	☐	☐	☐
c) przekazanie własnych pracowników	☐	☐	☐
d) przekazanie funkcji biznesowych do wykonania innym podmiotom (*out-sourcing)*	☐	☐	☐

Dział 8. Działalność w zakresie biotechnologii, nanotechnologii oraz metrologii w 2024 r.

Biotechnologia zajmuje się zmianą materii żywej i nieożywionej poprzez wykorzystanie organizmów żywych, ich części, bądź pochodzących od nich produktów, a także modeli procesów biologicznych w celu tworzenia wiedzy, dóbr i usług.

8.1. Czy w 2024 r. Państwa przedsiębiorstwo wykorzystywało metody biotechnologiczne? *Pytanie dotyczy zarówno wykorzystywania metod biotechnologicznych w działalności badawczo--rozwojowej (B+R), jak i działalności produkcyjnej.*	Tak	Nie
	1	**2**

Nanotechnologia to projektowanie i wytwarzanie struktur, których przynajmniej jeden rozmiar jest poniżej 100 nm i które posiadają nowe własności wynikające z nanorozmiaru.

8.2. Czy w 2024 r. Państwa przedsiębiorstwo prowadziło prace z dziedziny nanotechnologii?	Tak	Nie
	1	**2**

Metrologia to nauka o pomiarach i ich zastosowaniach. Obejmuje wszystkie teoretyczne i praktyczne aspekty pomiaru, bez względu na niepewność pomiaru i obszar zastosowań.

	Tak	Nie
8.3.1. Czy w 2024 r. Państwa przedsiębiorstwo prowadziło działalność związaną z metrologią (tj. z pomiarami i stosowaniem przyrządów pomiarowych lub wzorców pomiarowych) lub było jej użytkownikiem w procesie produkcyjnym?	**1**	**2**
8.3.2. Jeśli w 2024 r. nie prowadzili Państwo działalności związanej z metrologią (tj. z pomiarami i stosowaniem przyrządów pomiarowych lub wzorców pomiarowych), czy przedsiębiorstwo zamierza prowadzić działania związane z metrologią w ciągu najbliższych 2 lat?	**1**	**2**

Dział 9. Obciążenie respondenta

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych potrzebnych do wypełnienia formularza	01	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	02	

(e-mail kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania)

(telefon kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania)

(miejscowość, data)

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE I PRZESŁANIE SPRAWOZDANIA

Objaśnienia do formularza PNT-02

Sprawozdanie o innowacjach dotyczy działalności innowacyjnej prowadzonej przez przedsiębiorstwo w latach 2022-2024, w tym w szczególności strategii przedsiębiorstwa, transferu wiedzy i korzystania z nowych technologii oraz nowych lub ulepszonych produktów i procesów biznesowych, w tym metod organizacyjnych i marketingowych wdrożonych przez przedsiębiorstwo w tym okresie.

Sprawozdanie o działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w latach 2022-2024 oparte jest na międzynarodowym kwestionariuszu opracowanym przez ekspertów Unii Europejskiej i OECD.

Badanie prowadzone jest w ramach programu *Community Innovation Survey (CIS 2024)*, czyli międzynarodowego programu badawczego, koordynowanego przez Eurostat (Urząd Statystyczny Unii Europejskiej), mającego na celu ocenę zakresu i charakteru działalności innowacyjnej przedsiębiorstw z różnych działów gospodarki w krajach UE i EFTA.

W porównaniu do lat ubiegłych, z części pytań zrezygnowano, w zamian pojawiły się nowe, a część pytań przeredagowano lub pogrupowano w inny sposób.

Innowacja to nowy lub ulepszony produkt lub proces (lub ich połączenie), który różni się znacząco od poprzednich produktów lub procesów danej jednostki i który został udostępniony potencjalnym użytkownikom (produkt) lub wprowadzony do użytku przez jednostkę (proces).

Produkty i procesy biznesowe, których dotyczy badanie, nie muszą być nowością dla rynku (w kraju lub za granicą), na którym funkcjonuje Państwa przedsiębiorstwo, mogą być wdrożone w innych przedsiębiorstwach, branżach lub krajach. **Badanie dotyczy produktów i procesów, będących nowością przynajmniej dla Państwa przedsiębiorstwa.**

Produkty i procesy biznesowe nie muszą być opracowane przez Państwa przedsiębiorstwo, mogą to być produkty i procesy biznesowe opracowane przez inne przedsiębiorstwo bądź przez inną jednostkę (np. instytut badawczy, ośrodek badawczo-rozwojowy, uczelnię itp.).

Wspólną cechą innowacji jest fakt, że zostały one **wdrożone**.

Nowy lub ulepszony produkt zostaje wdrożony, gdy jest **wprowadzony** na rynek. Nowe procesy biznesowe zostają wdrożone, kiedy rozpoczyna się ich **faktyczne wykorzystywanie** w działalności przedsiębiorstwa.

Działalność innowacyjna obejmuje wszelkie działania rozwojowe, finansowe i komercyjne podejmowane przez przedsiębiorstwo, mające na celu doprowadzenie do powstania innowacji.

Działalność innowacyjna obejmuje także **działalność badawczo-rozwojową**, która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Dział 2. Strategie i otoczenie biznesowe

Pytania 2.2.–2.3.

Pytanie 2.2.

Współtworzenie – włączenie zainteresowanych podmiotów spoza przedsiębiorstwa: klientów, kontrahentów, finalnych odbiorców w proces rozwoju nowych produktów i usług, by w trakcie dyskusji i wymiany pomysłów wykorzystać ich doświadczenia.

Dostosowanie – konfigurowanie produktu na podstawie indywidualnej specyfikacji klientów lub poprzez aranżację komponentów, ich modyfikację tak, aby produkt zaspokoił **specyficzne potrzeby** określonego klienta.

Personalizacja – proces nadania pewnych cech indywidualnych produktom, jakie są proponowane bardzo szerokiej rzeszy odbiorców; dobra (produkty) albo usługi są dopasowane do wymogów rynku zbytu, biorąc pod uwagę **indywidualne preferencje** klienta oraz opierając się na cenach, które są przybliżone do cen produktów masowych.

Pytanie 2.3. dotyczy wyłącznie sytuacji, gdy przedsiębiorstwo składa wniosek o nowe prawo, prawo do ochrony która już zdążyła wygasnąć lub gdy przejmuje je inne przedsiębiorstwo. Nie ujmuje się tu wniosków o przedłużenie prawa, które przedsiębiorstwo już posiada przed upływem jego wygaśnięcia.

Własność intelektualna – obejmuje dwie kategorie praw własności:

- własność przemysłową (patenty, wzory użytkowe, znaki towarowe, itp.),
- prawa autorskie odnoszące się do dzieł literackich, muzycznych, plastycznych, audiowizualnych, programów komputerowych, itp.

Projekty wynalazcze – są to wynalazki, wzory użytkowe i znaki towarowe, wzory przemysłowe i topografie układów scalonych.

Wynalazek – jest to nowe rozwiązanie o charakterze technicznym posiadające poziom wynalazczy i nadające się do przemysłowego stosowania, które nie jest częścią dotychczasowego stanu techniki. Przez **stan techniki** rozumie się wszystko to, co zostało udostępnione do wiadomości powszechnej w formie pisemnego lub ustnego opisu, przez stosowanie, wystawienie lub ujawnienie w inny sposób.

Wynalazek uważa się za posiadający poziom wynalazczy, jeżeli nie wynika on dla znawcy, w sposób oczywisty, ze stanu techniki. *Wynalazek* uważany jest za nadający się do przemysłowego stosowania, jeżeli według wynalazku może być uzyskany wytwór lub wykorzystany sposób, w rozumieniu technicznym, w jakiejkolwiek działalności przemysłowej, nie wykluczając rolnictwa. Na *wynalazek* może być udzielony patent. Patentów **nie udziela** się na wynalazki, których wykorzystanie byłoby sprzeczne z porządkiem publicznym lub dobrymi obyczajami.

Za wynalazki **nie uważa się** w szczególności:

- odkryć, teorii naukowych i metod matematycznych;
- wyrobów o charakterze jedynie estetycznym;
- planów, zasad i metod dotyczących działalności umysłowej lub gospodarczej oraz gier;
- wytworów, których niemożliwość wykorzystania może być wykazana w świetle powszechnie przyjętych i uznanych zasad nauki;
- programów do maszyn cyfrowych;
- przedstawienia informacji.

Patent – jest to wyłączne prawo udzielone na wynalazek przez organ krajowy (w Polsce – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej) lub międzynarodowy (np. Europejski Urząd Patentowy – patent europejski, Urzędy Patentowe innych państw). Prawo przyznane jest osobie fizycznej lub prawnej do wyłącznego korzystania z wynalazku na określonym terytorium przez 20 lat od daty zgłoszenia wynalazku, na warunkach wynikających z ustaw danego kraju lub z konwencji międzynarodowej.

Wzór użytkowy – jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci. *Wzór użytkowy* uważa się za rozwiązanie użyteczne, jeżeli pozwala ono na osiągnięcie celu mającego praktyczne znaczenie przy wytwarzaniu lub korzystaniu z wyrobów. Na *wzór użytkowy* udzielane jest prawo ochronne. Udzielenie prawa ochronnego na *wzór użytkowy* stwierdza się przez wydanie świadectwa ochronnego. Prawo to podlega wpisowi do rejestru wzorów użytkowych. Zakres przedmiotowy prawa ochronnego określają zastrzeżenia ochronne zawarte w opisie ochronnym wzoru użytkowego.

Przez uzyskanie prawa ochronnego nabywa się prawo wyłącznego korzystania ze wzoru użytkowego w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Czas trwania prawa ochronnego wynosi 10 lat od daty dokonania zgłoszenia wzoru użytkowego w Urzędzie Patentowym.

Zgłoszenie *wzoru użytkowego* zawiera rysunki, może ono obejmować tylko jedno rozwiązanie. Wymóg ten nie ogranicza ujęcia w zgłoszeniu różnych postaci przedmiotu, posiadających te same istotne cechy techniczne zastrzeganego rozwiązania, jak również przedmiotu składającego się z części organicznie lub funkcjonalnie ze sobą związanych.

Wzór przemysłowy – jest to nowa i oryginalna, nadająca się do wielokrotnego odtwarzania postać wyrobu, przejawiająca się szczególnie w jego kształcie, właściwościach powierzchni, barwie, rysunku lub ornamencie. *Wzorem przemysłowym* **nie jest** postać wyrobu uwarunkowana wyłącznie względami technicznymi lub funkcjonalnymi. *Wzór przemysłowy* uważa się za nowy, jeżeli przed datą, według której oznacza się pierwszeństwo do uzyskania prawa z rejestracji, nie został podany do powszechnej wiadomości w sposób umożliwiający jego odtworzenie, ani nie był z wcześniejszym pierwszeństwem zgłoszony wzór, który następnie został zarejestrowany. *Wzór przemysłowy* uważa się za oryginalny, jeżeli różni się w sposób wyraźny od wzorów znanych i jego cechy nie są wyłącznie kombinacją cech znanych wzorów.

Na *wzór przemysłowy* może być udzielane prawo z rejestracji. Czas trwania prawa z rejestracji wynosi 25 lat od daty dokonania zgłoszenia wzoru przemysłowego w Urzędzie Patentowym. O udzieleniu prawa z rejestracji *wzoru przemysłowego* dokonuje się wpisu do rejestru wzorów przemysłowych. Udzielenie prawa z rejestracji na *wzór przemysłowy* stwierdza się przez wydanie świadectwa rejestracji.

Znak towarowy – jest to oznaczenie przedstawione w sposób graficzny lub takie, które da się w sposób graficzny wyrazić, jeżeli oznaczenie takie nadaje się do odróżnienia w obrocie towarów jednego przedsiębiorstwa od tego samego rodzaju towarów innych przedsiębiorstw.

Znakiem towarowym może być w szczególności wyraz, rysunek, ornament, kompozycja kolorystyczna, forma przestrzenna, w tym forma towaru lub opakowania, a także melodia lub inny sygnał dźwiękowy. Jako *znaki towarowe* rozumie się także znaki usługowe.

Na *znak towarowy* może być udzielone prawo ochronne, którego czas trwania wynosi 10 lat od daty dokonania zgłoszenia, z możliwością przedłużania go na kolejne 10-letnie okresy.

Jako *znaki towarowe* **powszechnie znane** rozumie się znaki, które nie są zarejestrowane.

Tajemnica przedsiębiorstwa – nieujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich poufności.

Know-how – całokształt wiadomości, czyli fachowej wiedzy oraz doświadczeń w zakresie technologii i procesu produkcyjnego dla określonego wyrobu. Są to informacje:

- niejawne, czyli nie są powszechnie znane lub łatwo dostępne;
- istotne, czyli ważne i użyteczne z punktu widzenia wytwarzania produktów objętych umową; oraz
- zidentyfikowane, czyli opisane w wystarczająco zrozumiały sposób, aby można było sprawdzić, czy spełniają kryteria niejawności i istotności.

Dobrami chronionymi umową *know-how* mogą być np.: nieopatentowane wynalazki, niezarejestrowane wzory użytkowe, informacje techniczne dot. stosowania patentów lub wzorów użytkowych, doświadczenie administracyjne i organizacyjne związane z własnością przemysłową.

Licencja – jest to uzyskanie uprawnień do wykorzystania obcych rozwiązań naukowo-technicznych oraz doświadczeń produkcyjnych:

- chronionych w całości lub w określonych częściach prawami wyłącznymi (patentami w przypadku wynalazków, prawami ochronnymi w przypadku wzorów użytkowych, itd.),
- niechronionych prawami wyłącznymi: projektów wynalazczych, wyników prac badawczych, doświadczalnych, konstrukcyjnych, projektowych i organizacyjnych, sposobów i metod specjalistycznych badań, prób i pomiarów, doświadczeń i umiejętności produkcyjnych (know-how) oraz wyników prac rozwijających przedmiot nabytych licencji.

Umowa wzajemnego licencjonowania – umowa pomiędzy dwoma lub więcej stronami polegająca na udostępnieniu przez każdą stronę pozostałym stronom umowy prawa do wykorzystywania swojej własności intelektualnej. Zwykle żadna ze stron nie wnosi finansowej należności za wykorzystywane w ten sposób licencje.

Dział 3. Działalność innowacyjna

Innowacje produktowe

Innowacja produktowa to nowy lub ulepszony wyrób lub usługa, który **różni się znacząco** od dotychczasowych wyrobów lub usług przedsiębiorstwa i które zostały wprowadzone na rynek. Zalicza się tu znaczące zmiany pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

Nowy lub ulepszony produkt **musi być innowacją przynajmniej dla Państwa przedsiębiorstwa** (nie musi być innowacją dla rynku). Innowacja produktowa **nie musi być opracowana przez Państwa przedsiębiorstwo**, mogą to być produkty opracowane przez inne przedsiębiorstwo bądź przez inną instytucję. Innowacja produktowa może być wynikiem zastosowania nowej wiedzy lub technologii bądź nowych zastosowań lub kombinacji istniejącej wiedzy i technologii.

Nowy produkt to wyrób lub usługa, które różnią się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczas wytwarzanych przez przedsiębiorstwo.

Ulepszenia istniejących produktów polegają na zmianach materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie tych produktów.

Innowacje produktowe **w zakresie usług** polegają na wprowadzeniu udoskonaleń w sposobie świadczenia usług, na dodaniu nowych funkcji lub cech do istniejących usług lub na wprowadzeniu całkowicie nowych usług.

Innowacją produktową **nie są** zmiany, które nie pociągają za sobą zmian cech funkcjonalnych lub zastosowań produktu. Rutynowe aktualizacje/modernizacje oraz regularne zmiany sezonowe również nie stanowią innowacji produktowej.

Przez ***rynek***, na którym działa przedsiębiorstwo rozumie się rynek w ujęciu towarowym, czyli taki, na którym działają przedsiębiorstwa o podobnym rodzaju działalności.

Innowacja w procesach biznesowych

Innowacja w procesie biznesowym to nowy lub ulepszony proces biznesowy dla jednej lub wielu funkcji biznesowych, **który różni się znacząco** od dotychczasowych procesów biznesowych przedsiębiorstwa i który został wprowadzony do użytku przez przedsiębiorstwo.

Nowy lub ulepszony proces biznesowy **musi być innowacją przynajmniej dla Państwa przedsiębiorstwa** (nie musi być innowacją dla rynku). Innowacja w procesie biznesowym **nie musi być opracowana przez Państwa przedsiębiorstwo**, mogą to być procesy opracowane przez inne przedsiębiorstwo bądź przez inną instytucję.

Metody produkcji to technologie, urządzenia i oprogramowanie wykorzystywane do produkcji (wytwarzania) wyrobów lub usług.

Metody z zakresu logistyki, dostaw lub dystrybucji w przedsiębiorstwie obejmują urządzenia, oprogramowanie i techniki wykorzystywane do nabywania środków produkcji, alokowania zasobów w ramach przedsiębiorstwa lub dostarczania produktów finalnych.

Do innowacji w procesach biznesowych zalicza się nowe lub ulepszone metody tworzenia i świadczenia usług. Mogą one polegać na zmianach w zakresie sprzętu i oprogramowania wykorzystywanego dla działalności usługowej lub na zmianach w zakresie procedur i technik wykorzystywanych do świadczenia usług.

Innowacje w procesach biznesowych obejmują także nowe lub ulepszone techniki, urządzenia i oprogramowanie w działalności pomocniczej takiej jak księgowość, obsługa informatyczna, zaopatrzenie lub prace konserwacyjne.

Do innowacji w procesach biznesowych zalicza się również nowe *metody organizacyjne,* takie jak zasady działania wewnątrz przedsiębiorstwa lub w relacji z otoczeniem, podziału zadań, uprawnień decyzyjnych i zarządzania zasobami ludzkimi oraz *metody marketingowe* w zakresie wizualizacji opakowań, kształtowania cen, technik promocji, lokowania produktu lub usług posprzedażowych.

Innowacje w procesach biznesowych mogą mieć na celu obniżenie kosztów jednostkowych produkcji lub dostawy, podniesienie jakości, produkcję bądź dostarczanie nowych lub udoskonalonych produktów, poprawę efektywności przedsiębiorstwa i jego pozycji rynkowej.

Przychody netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych

Pytanie 3.3. wypełniają tylko przedsiębiorstwa, które odpowiedziały „tak" w pytaniu 3.1.

W pyt. 3.3.:

- w **wierszu 1, w rubryce 1 –** należy podać uzyskane w **2024 r.** przychody netto ze sprzedaży **produktów** (wyrobów i usług) nowych lub ulepszonych, wprowadzonych na rynek w ciągu **ostatnich 3 lat** (tj. w latach 2022–2024),
- w **wierszu 2, w rubryce 1 –** przychody netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych dla rynku, na którym działa Państwa przedsiębiorstwo, zaś w **wierszu 3, w rubryce 1 –** produktów nowych lub ulepszonych tylko dla Państwa przedsiębiorstwa,
- w **wierszu 4, w rubryce 1 –** należy podać (pomniejszoną o podatek od towarów i usług) wartość sprzedaży w **2024 r. wyrobów** nowych lub ulepszonych wprowadzonych na rynek w ciągu **ostatnich 3 lat** (tj. w latach 2022–2024) - ten punkt dotyczy wyłącznie przedsiębiorstw przemysłowych, tj. o przeważającym rodzaju działalności zaklasyfikowanym do PKD 05-39.

Przykładowo wypełniona tabela:

3.3. **Przychody netto w 2024 r.** ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) **nowych lub ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2022–2024**:			
Wyszczególnienie		Ogółem w 2024 r. **(w tys. zł)**	w tym eksport/ wywóz (jako % wartości z rubr. 1)
		1	2
Przychody **ogółem** ze sprzedaży **produktów** nowych lub ulepszonych **wprowadzonych na rynek w latach 2022–2024**		np. **5000** (musi stanowić sumę wierszy 2 i 3, tj.: 3000+2000)	Zgodnie z wierszami 2 i 3 (w rubryce 2) łączne przychody z eksportu wynoszą **950**. W takim przypadku należy wykazać **19%** (wyliczenie: 950/5000*100)
z tego:	nowych lub ulepszonych dla rynku, na którym działa przedsiębiorstwo	np. **3000**	Jeśli przychody z eksportu tych produktów wyniosły np. **750**, to należy wykazać **25%** (wyliczenie: 750/3000*100)
	nowych lub ulepszonych tylko dla Państwa przedsiębiorstwa	np. **2000**	Jeśli przychody z eksportu tych produktów wyniosły np. **200**, to należy wykazać **10%** (wyliczenie: 200/2000*100)
w tym: przychody ze sprzedaży **wyrobów** nowych lub ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2022–2024		np. **1500** (nie może być więcej niż w wierszu 1)	

W rubryce 2 należy podać przychody netto ze sprzedaży **produktów** (wyrobów i usług) nowych lub ulepszonych **na eksport/wywóz** – w postaci udziału % wartości wykazanej w rubryce 1.

W przypadku braku możliwości podania dokładnych kwot przychodów ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) nowych lub ulepszonych należy podać **dane szacunkowe**.

Pytania 3.4. i 3.6.:

Skrót PAN oznacza **Polską Akademię Nauk**, działającą na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. 2022, poz. 1796 z późn. zm.), w rozumieniu której podstawową jednostką Akademii jest instytut naukowy PAN, którego zadaniem jest prowadzenie badań naukowych (w szczególności istotnych dla rozwoju kraju) i upowszechnianie wyników tych badań oraz prace rozwojowe **ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce**.

Instytuty badawcze działają na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. 2022, poz. 736, z późn. zm.), w rozumieniu której instytut badawczy prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe **ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce**.

Pytanie 3.7. – Działalność innowacyjna w latach 2022–2024:

Pyt. 3.7. dotyczy działalności innowacyjnej prowadzonej przez przedsiębiorstwo w latach 2022-2024, która była prowadzona i została zakończona, zaniechana, niezakończona do końca 2024 r. lub przerwana bądź też dotyczyła działalności badawczo-rozwojowej.

Jako działalność innowacyjną należy przyjąć takie rodzaje aktywności **podjęte w celu opracowania lub wdrożenia innowacji produktowych lub w procesach biznesowych**, jak: nabycie maszyn i urządzeń technicznych, środków transportu, narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia, oprogramowania, licencji, prac inżynieryjno-przygotowawczych; wzornictwo przemysłowe, szkolenia, marketing oraz działalność badawczą i rozwojową (również niezwiązane z konkretnymi innowacjami produktowymi i w procesach biznesowych).

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) definiowana jest jako praca twórcza podejmowana w sposób metodyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy – w tym wiedzy o rodzaju ludzkim, kulturze i społeczeństwie – oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla istniejącej wiedzy.

Przykłady działalności badawczej i rozwojowej:

1) w zakresie produkcji i technologii przemysłowej:
   - badania ukierunkowane na przygotowanie technologii nowych generacji,
   - działalność mająca na celu doprowadzenie do planu lub projektu nowego lub znacząco ulepszonego produktu lub procesu. Aby mogła ona zostać zakwalifikowana jako działalność B+R powinna być poprzedzona sformułowaniem koncepcji (na podstawie wcześniejszych badań lub doświadczeń). Można do niej zaklasyfikować projektowanie, konstruowanie i testowanie prototypów, testowanie alternatywnych produktów oraz konstrukcję i eksploatację instalacji próbnych,
2) w zakresie górnictwa i prac geologiczno-poszukiwawczych: rozpoznawanie struktury geologicznej wybranych obszarów z uwzględnieniem zasobów kopalin użytecznych eksploatowanych na potrzeby gospodarki.

Pytanie 3.8. – Nakłady na działalność innowacyjną oraz badawczą i rozwojową (B+R) w 2024 r.:

Pyt. 3.8. wypełniają przedsiębiorstwa, które odpowiedziały „tak" w pytaniu 3.1., 3.5. lub 3.7.

Pyt. 3.8. dotyczy nakładów finansowych poniesionych na działalność innowacyjną w **2024 r.** w ujęciu według rodzajów działalności innowacyjnej (wiersze 02–09) oraz według źródeł finansowania tych nakładów (wiersze 10–15).

W przypadku braku ewidencji szczegółowej uniemożliwiającej wypełnienie pyt. 3.8., należy podać **dane szacunkowe**.

Badane nakłady obejmują tzw. budżet innowacji, tzn. **wszelkie wydatki, niezależnie od źródeł finansowania, bieżące i inwestycyjne poniesione w 2024 r.** na wszystkie rodzaje działalności innowacyjnej, na prace zakończone (innowacje zostały wdrożone lub mają zostać wdrożone w późniejszym okresie), zaniechane i niezakończone do końca 2024 r. lub przerwane.

Nakłady te powinny zostać wykazane w wielkości faktycznie poniesionych kosztów w roku sprawozdawczym (bez amortyzacji środków trwałych).

W celu prawidłowego alokowania kosztów osobowych w pyt. 3.8. należy odpowiednio rozdzielić pracowników do poszczególnych działań (działalność badawcza i rozwojowa oraz pozostała działalność innowacyjna).

W przypadku jednostek wypełniających sprawozdanie PNT-01:

- dane zawarte w wierszu 03. w pyt. 3.8. sprawozdania na formularzu PNT-02 **powinny być zgodne** z danymi wykazanymi w dziale 1. w wierszu 01. sprawozdania na formularzu PNT-01,
- dane zawarte w wierszu 04. w pyt. 3.8. sprawozdania na formularzu PNT-02 **powinny być zgodne** z danymi wykazanymi w dziale 2 (wiersz 02 kolumna 1 + wiersz 12 kolumna 1) sprawozdania na formularzu PNT-01 **jeżeli dotyczą zakupu usług B+R finansowanego ze środków wewnętrznych** (środki własne i kredyty bankowe).

Nakłady według rodzajów działalności innowacyjnej:

W poszczególnych wierszach należy podać:

- **wiersz 02** – **nakłady ogółem** na **działalność badawczą i rozwojową** (B+R), wykonaną przez samo przedsiębiorstwo (wiersz 03) i zleconą do wykonania innym jednostkom (wiersz 04),
- **wiersz 03** – **nakłady na** działalność B+R **wykonaną w jednostce** (nakłady wewnętrzne) – suma nakładów bieżących i inwestycyjnych poniesionych w danym roku na działalność B+R prowadzoną w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od źródła pochodzenia wydatkowanych środków. Nakłady wewnętrzne powinny być wykazane według cen nabywców wskazujących rzeczywisty koszt, czyli łączną cenę płaconą przez jednostkę, zawierającą wszelkie podatki nakładane na zakupione produkty (z wyłączeniem podlegającej odliczeniu części podatku VAT). Nakłady wewnętrzne nie obejmują amortyzacji środków trwałych,
- **wiersz 04** – **nakłady na** działalność B+R **zleconą innym jednostkom** (nakłady zewnętrzne) – to kwota wydatkowana na działalność B+R wykonywaną poza jednostką sprawozdawczą przez inne podmioty (finansowanie zewnętrznej działalności B+R). Środki te nie obejmują podatku VAT podlegającego odliczeniu.

Za ***pozostałą* działalność innowacyjną** należy przyjąć wszelkie działania rozwojowe, finansowe i komercyjne, podejmowane przez przedsiębiorstwo, które prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do innowacji.

W poszczególnych wierszach należy podać:

- **wiersz 06** – **nakłady na własny personel** (wynagrodzenia brutto i narzuty na wynagrodzenia) niezależnie od rodzaju umowy (etat, umowy cywilnoprawne), łącznie z nakładami poniesionymi na osoby wykonujące prace związane z innowacjami na podstawie umowy o dzieło lub zlecenia, a pozostające w stosunku pracy w jednostce, których zakres obowiązków etatowych nie obejmuje działalności innowacyjnej.
- **wiersz 08** – nakłady na inwestycje w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, tj.:
  - **nakłady inwestycyjne na budowę, rozbudowę i modernizację budynków** służących wdrażaniu innowacji produktowych lub w procesach biznesowych oraz **na zakup i montaż maszyn i urządzeń** związanych z wdrażaniem innowacji produktowych i w procesach biznesowych w ujęciu według aktualnie obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (z wyjątkiem nakładów inwestycyjnych związanych z prowadzoną działalnością B+R, które należy wykazać w wierszu 03).
  - koszty **zakupu oprogramowania** związane z wdrażaniem innowacji produktowych i w procesach biznesowych niesklasyfikowane gdzie indziej (koszty oprogramowania tzw. zintegrowanego wykazywane są łącznie z nakładami na maszyny i urządzenia, oraz na potrzeby prac B+R). W wierszu tym **nie należy** ujmować kosztów związanych z zakupem licencji na oprogramowanie.
  - koszty **nabycia wiedzy ze źródeł zewnętrznych** takich jak prawa własności przemysłowej (w postaci patentów, wzorów użytkowych, znaków towarowych, itp.), prawa autorskie oraz *know-how* (w postaci wiedzy technicznej nt. nieopatentowanych wynalazków, wzorów użytkowych, itp.) w celu realizacji działalności innowacyjnej (**z wyjątkiem usług B+R**, których nabycie wykazywane jest w wierszu 03).
- **wiersz 09** – **pozostałe nakłady** poniesione na:
  - **projektowanie produktu/definiowanie sposobu świadczenia usług i przygotowanie produkcji/dystrybucji** – zalicza się tu projektowanie i doskonalenie wyrobów oraz usług z pominięciem zmian o charakterze wyłącznie estetycznym; zmiana może dotyczyć: ergonomiczności, łatwości obsługi, zmniejszenia kosztów produkcji masowej, rozmieszczenia oznakowania i innych informacji w celu ułatwienia przemieszczania się pasażerom na lotniskach, dworcach itd.; może dotyczyć również wyglądu/formy, lecz w sposób zapewniający także realizację jednego z wyżej wymienionych celów,
  - **szkolenie personelu** i rozwój zawodowy związane z działalnością innowacyjną (inną niż działalność B+R), począwszy od etapu projektowania aż do fazy marketingu. Obejmują one zarówno nakłady na szkolenie wewnętrzne, jak i nakłady na nabycie zewnętrznych usług szkoleniowych. Mogą to być np. koszty szkolenia personelu w zakresie obsługi programów komputerowych związanych z wprowadzanymi innowacjami, itp.,
  - **marketing** związany bezpośrednio z działalnością innowacyjną. Nakłady te obejmują wydatki na wstępne badania rynkowe, testy rynkowe oraz reklamę wprowadzającą na rynek nowe lub ulepszone produkty,
  - **wprowadzanie innowacji produktowych lub w procesach biznesowych** – są to czynności niezaliczone do działalności B+R, takie jak: studia wykonalności, testowanie i ocena nowych lub ulepszonych produktów lub procesów(z wyjątkiem testowania zaliczanego do prac B+R, takiego jak np. testowanie prototypów), standardowe opracowywanie i udoskonalanie oprogramowania, oprzyrządowanie, prace inżynieryjno-przygotowawcze.

Źródła finansowania nakładów:

W wierszach 10-15 należy podać źródła finansowania nakładów kierując się **pierwotnym pochodzeniem środków**:

- **wiersz 11** – środki **krajowe** otrzymane od jednostek administracji rządowej, samorządowej lub innych instytucji dysponujących środkami publicznymi jak Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR), Narodowe Centrum Nauki (NCN), Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) oraz innych agencji. Należy tu uwzględnić środki otrzymane od instytucji krajowych w ramach Funduszy Europejskich **w części, w której finansowane projekty wymagają środków krajowych**, o ile nie stanowią one środków własnych;

- **wiersz 12** – wydatki finansowane **ze środków pozyskanych od jednostek i ośrodków zagranicznych** (w tym z funduszy europejskich) na finansowanie działalności innowacyjnej. **Nie należy wykazywać** tu funduszy pochodzących z **pożyczek zwrotnych, za wyjątkiem pożyczek**, które na podstawie odpowiednich porozumień i pod określonymi warunkami **nie podlegają zwrotowi**. Jednostki będące filiami przedsiębiorstw zagranicznych (wielonarodowych) powinny wykazać tu **środki bezzwrotne** otrzymane od tzw. spółek-matek;
- **wiersz 13** – wartość nakładów finansowanych **ze środków Unii Europejskiej**, nawet gdy w momencie poniesienia nakładów środki unijne nie zostały jeszcze przedsiębiorstwu wypłacone. Należy tu uwzględnić środki otrzymane od instytucji krajowych w ramach Funduszy Europejskich **w części, która finansowana była przez Unię Europejską**;
- **wiersz 14** – **wartość kredytów, pożyczek bankowych i innych zobowiązań finansowych** (np. leasing) – od instytucji finansowych krajowych i zagranicznych – przeznaczonych na działalność innowacyjną.

Pytanie 3.11.1. – Współpraca z innymi podmiotami w latach 2022-2024

Pytanie 3.11.2. wypełniają przedsiębiorstwa, które odpowiedziały „tak" w pytaniu 3.11.1.a lub 3.11.1.b

Pytania 3.12. wypełniają wszystkie przedsiębiorstwa

Według definicji M. E. Portera *klaster* jest to geograficzne skupisko wzajemnie powiązanych firm, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji (np. uniwersytetów, jednostek normalizacyjnych, stowarzyszeń handlowych oraz instytucji finansowych) w poszczególnych dziedzinach, konkurujących między sobą, ale również współpracujących.

Dział 4. Informacje finansowe

Pytanie 4.2. – Wsparcie finansowe:

Analogicznie jak w pyt. 3.8. należy podać źródła finansowania nakładów kierując się pierwotnym pochodzeniem środków.

Pytanie 4.3. – Zachęty i ulgi finansowe

Należy podać, czy przedsiębiorstwo korzystało z zachęt i ulg finansowych, takich jak np. ulga na prototyp, IP Box, ulga na B+R, robotyzację czy wsparcie innowacyjnych pracowników.

Dział 7. Informacje ogólne o przedsiębiorstwie

Pytanie 7.4. – Przychody netto ze sprzedaży:

W **pyt. 7.4.** w rubryce 1 i 2 należy podać uzyskane odpowiednio w **2022 i 2024 r.** przychody netto (bez podatku od towarów i usług) ze sprzedaży **produktów** (wyrobów i usług), towarów i materiałów, a w rubryce 3 – ze sprzedaży **wyrobów** (nie dotyczy przedsiębiorstw usługowych).

W rubryce 1 i 2 należy podać odpowiednio wartość przychodów netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także usług obcych, jeśli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami, środki pieniężne otrzymane tytułem dopłat do cen sprzedaży, jak również przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów. Przychody netto ze sprzedaży obejmują m.in. należne, bez podatku od towarów i usług, kwoty za sprzedane produkty, towary i materiały (niezależnie od tego, czy zostały zapłacone) wynikające z przemnożenia ilości sprzedanej przez jednostkową cenę sprzedaży netto, skorygowane o należne dopłaty i udzielone opusty, rabaty, bonifikaty itp. lub umowne kwoty należne z tytułu sprzedaży.

Dla banków i instytucji kredytowych jako przychody ze sprzedaży należy przyjąć przychody z tytułu odsetek i prowizji oraz podobne przychody, a dla zakładów ubezpieczeń składki przypisane brutto.

W rubryce 3 przedsiębiorstwa przemysłowe (o rodzaju działalności zaklasyfikowanym do PKD 05.10.Z – 33.20.Z) wykazują wartość (bez podatku od towarów i usług) sprzedanych w ciągu **2024 r. wyrobów przemysłowych własnej produkcji** (łącznie z produkcją przekazaną razem z materiałem do wykonania w ramach zlecenia przez inną jednostkę). Dane zawarte w tej rubryce powinny być zgodne z danymi wykazanymi **w dziale 1, w wierszu 01, w rubryce 6 sprawozdania na formularzu P-01.**

Dane dot. przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zawarte w rubryce 2 muszą być zgodne z sumą **wierszy 02 i 06, w dziale 1, w I części sprawozdania F-01/I-01** (dla jednostek, które składają sprawozdanie F-01/I-01 zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości – zgodne z sumą wierszy 02 i 06 oraz akcyzą ogółem wykazaną w wierszu 72 w dziale 1 I-części sprawozdania F-01/I-01).

W **pyt. 7.5.** należy podać udział % ww. przychodów ze sprzedaży produktów od klientów krajowych i zagranicznych, z uwzględnieniem kierunków eksportu.

Dane te muszą korespondować w ujęciu %-owym z danymi w wierszach 03 i 07, w dziale 1, w I części sprawozdania F01/I-01.

Pytanie 7.6. – Nakłady ogółem poniesione przez przedsiębiorstwo w 2024 r.

Nakłady wykazane w punkcie 7.6. powinny zawierać także nakłady na działalność innowacyjną wykazane w punkcie 3.8. jeśli można je zaklasyfikować do niżej wymienionych kategorii.

W poszczególnych wierszach należy podać:

- **wiersz 01 – nakłady inwestycyjne na środki trwałe** (budynki i lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej oraz grunty, maszyny i urządzenia techniczne, środki transportowe, narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie) związane

z zakupem oraz poniesione w 2024 r. koszty dzierżawy środków trwałych jak również zapłacone w 2024 r. raty leasingowe na środki trwałe, które będą stanowiły środki trwałe przedsiębiorstwa.

Dane te nie powinny być mniejsze niż wartości wykazane w sprawozdaniu F-01/I-01: część II, dział 2, suma rubryk 1 i 3 dla wierszy: 02, 03, 05, 06, 07, pomniejszona o wartość leasingu wykazaną w dziale 3 wierszu 1 rubryka 1.

- **wiersz 02** – **marketing, budowanie marki i reklama**: prace prowadzone wewnątrz jednostki lub zakupione w ramach usług marketingowych/reklamowych mające na celu wzmocnienie reputacji lub wartości marki, zarówno przedsiębiorstwa jako całości, jak i poszczególnych towarów lub usług, a także w celu lokowania na rynku nowych towarów i usług, np. badania rynkowe, testy rynkowe, opracowywanie strategii i metod marketingowych, reklama wprowadzająca, kampanie promocyjne, "rebranding" biznesu, opracowywanie materiałów promocyjnych itp.

  Do tych kosztów **zalicza się**: koszty osobowe wszystkich zaangażowanych pracowników; koszty powiązane, w tym alokowane odpowiednio koszty biura, ogólnozakładowe i materiałów; koszty zewnętrzne kampanii reklamowych i marketingowych dla agencji, domów medialnych, koszty związane z uczestnictwem w targach, koszty zakupu baz danych marketingowych, itp.
- **wiersz 03** – **szkolenie pracowników** – niezależnie od rodzaju umowy (etat, umowy cywilnoprawne): szkolenie umiejętności oraz podnoszenie wiedzy związanej z konkretnymi działaniami firmy, w tym przeszkolenie w miejscu pracy i dedykowane szkolenia realizowane przez trenerów i firmy szkoleniowe, np. szkolenia informatyczne, związane z obsługą sprzętu produkcyjnego, wprowadzania ISO, rozwoju umiejętności, itp.

  Do tych kosztów **zalicza się**: koszty osobowe trenerów wewnętrznych i ich rozwoju; koszty osobowe uczestników na czas szkolenia i w związku z tym nieobecności w pracy; koszty dojazdu i diety uczestników szkolenia; koszty powiązane, w tym koszty obiektów/salek i materiałów szkoleniowych; koszty trenerów zewnętrznych i firm szkoleniowych.
- **wiersz 04** – **projektowanie produktów**: w celu opracowanej nowej lub zmodyfikowanej formy, wyglądu lub użyteczności wyrobów lub usług. Projektowanie obejmuje szereg działań w celu stworzenia funkcjonalnych produktów i może zawierać udział potencjalnych użytkowników w proces projektowania, badania pilotażowe i testy powdrożeniowe w celu zidentyfikowania lub rozwiązania problemów z projektem.

  W ramach tych kosztów **mieszczą się**: koszty osobowe wszystkich zaangażowanych pracowników, np. projektantów produktu, grafików, architektów, inżynierów, itp.; koszty powiązane, w tym alokowane odpowiednio koszty biura, ogólnozakładowe i materiałów wykorzystywanych do działań projektowych (można oszacować proporcjonalnie do czasu pracy); **nie zalicza** się natomiast: kosztów projektowania zawartych w innych wydatkach bieżących lub kapitałowych; projektowania prototypów naukowych (obszar B+R), tworzenia oprogramowania i innych działań inżynierskich (tj. inżynierii lądowej, chemicznej, mechanicznej i elektrotechnicznej).
- **wiersz 05** – **oprogramowanie i bazy danych**: zakup oprogramowania lub tworzenie i rozwój oprogramowania we własnym zakresie, tj. systemy operacyjne, aplikacje biurowe ogólnego przeznaczenia (np. Word, Excel, itp.), aplikacje specjalnego przeznaczenia (np. systemy finansowo-księgowe, bazy danych, systemy kontroli produkcji), itp.

  Do tych kosztów **zalicza się**: koszty osobowe wszystkich zaangażowanych pracowników (nie użytkowników); - koszty powiązane, w tym alokowane odpowiednio koszty biura, ogólnozakładowe i materiałów; oprogramowanie ogólnodostępne, licencje na oprogramowanie i odnawianie licencji, ogólne systemy oprogramowania i niestandardowe tworzone na zamówienie, koszty leasingu oprogramowania (np. księgowego lub ERP); **nie zalicza** się natomiast: kosztów informatycznych zawartych w innych wydatkach bieżących lub kapitałowych (np. oprogramowania zintegrowanego, zainstalowanego na sprzęcie IT, rozwoju oprogramowania w ramach prac B+R), czy kosztów standardowych usług informatycznych (związanych z utrzymaniem sieci itp.)

  Dane te nie powinny być mniejsze niż wartość wykazana w sprawozdaniu F-01/I-01: część II, dział 2, wiersz 14.
- **wiersz 06** – **prawa własności intelektualnej**: koszty administrowania oraz prawne wynikające z ubiegania się o rejestrację, dokumentowanie, zarządzanie i monitorowanie, sprzedaż i egzekwowanie własnych praw własności intelektualnej oraz zakup lub uzyskanie od innych podmiotów (np. zakup licencji, umowy franczyzowe i inne nienazwane związane z zakupem *know-how*).

  Własność intelektualna: własność przemysłowa (patenty, wzory użytkowe, znaki towarowe, itp.) i prawa autorskie oraz *know-how* (nieopatentowane wynalazki, wzory użytkowe, informacje techniczne, itp.)

  Dane te nie powinny być mniejsze niż wartość wykazana w sprawozdaniu F-01/I-01: część II, dział 2, wiersz 17.

Pytanie 7.7. – Przedsiębiorstwa stanowiące część grupy przedsiębiorstw

Osoby fizyczne, spółki cywilne, jawne i partnerskie nie mogą należeć do grup przedsiębiorstw.

Przykłady innowacji:

Innowacje produktowe (wdrożenie nowych lub ulepszonych wyrobów lub usług bądź nowego segmentu towarów):

- wprowadzenie w ofercie masarni wędlin z dziczyzny,
- wypiek nowego rodzaju chleba w stosunku do już wypiekanych,
- wprowadzenie do oferty produktów bio,
- wprowadzenie nawozu z dodatkiem środka odchwaszczającego w firmie produkującej nawozy,
- zmiana materiału do produkcji: produkcja worków na śmieci i itp. artykułów z plastiku z materiału z recyklingu zamiast z surowców pierwotnych,
- polar z nowego rodzaju materiału (np. z włókien z recyklingu),
- zmiana materiału do produkcji i poprawa jakości: meble tapicerowane ze stelażem z drewna zamiast z płyty wiórowej (znacznie trwalsze),
- wprowadzenie do oferty mebli wielofunkcyjnych oprócz/zamiast standardowych,
- wzbogacenie dotychczas świadczonej przez firmę usługi wynajmu samochodów np. o dowóz i odwiezienie klienta.

Innowacje w procesach biznesowych (wdrożenie nowych lub ulepszonych procesów w firmie):

- instalacja paneli fotowoltaicznych po raz pierwszy,
- wprowadzenie nowych form sprzedaży (np. poprzez automaty takie jakie jak chlebomat, mlekomat),
- wdrożenie nowego sposobu dostawy produktów lub towarów (np. kurier miejski, automaty pocztowe),
- wdrożenie do korzystania nowych narzędzi komunikacji w przedsiębiorstwie (np. Skype, Zoom, Teams, współdzielonych platform),
- wdrożenie tzw. inteligentnych systemów (np. inteligentne liczniki, inteligentne oświetlenie, inteligentne termostaty stosowane w celu optymalizacji zużycia energii w przedsiębiorstwie),
- zastosowanie wydajniejszych urządzeń w stosunku do używanych dotychczas w firmie,
- automatyzacja procesów w przedsiębiorstwie (np. księgowania),
- zastosowanie czujników sensorycznych lub czasowych usprawniających proces produkcyjny,
- wykorzystanie algorytmów sztucznej inteligencji do optymalizacji procesów w firmie,
- wyposażenie środków transportu w firmie w czujniki śledzące ruch i stan techniczny pojazdów,
- wdrożenie w firmie systemu identyfikacji towarów (np. poprzez okodowanie lub RFID),
- wdrożenie oprogramowania optymalizującego trasy dostaw,
- wprowadzenie systemu kontroli dostawców,
- wdrożenie w firmie pracy zdalnej lub telepracy,
- wdrożenie outsourcingu (np. przekazanie księgowości do biura rachunkowego, zlecanie szkoleń firmie zewnętrznej),
- wprowadzenie w firmie programu lojalnościowego dla klientów,
- różnicowanie okładki tej samej książki wydanej przez firmę (zgodnie z dokonaną segmentacją klientów),
- wykorzystanie nowego medium reklamowego przez firmę (np. poprzez media społecznościowe lub influencerów).